

Aytmambet Ümötaliyev

(1931 - 1980)

Aytmambet Ümötaliyev, 25 Haziran 1931'de Alay ilçesine bağlı Korul köyünde doğdu. Moskova'daki Edebiyat okulunda okudu. "Arça (Ardıç)", "Erkindik Bulbu-

lu (Hürriyet bülbülü)" adlı şiir ve manzumelerini yayınladı.

Şair, 1980 de vefat etti.

Şiirler

ALAY

Köp körgön ısıq-suugun, ırakatın,
Ar kimge ösüp-öngön ceri cakın.
Kır çaykap, kindik kanım tökkön curtum,
Kinodoy köz aldıma tartılasın.

Kırgızdan alıs ketken atında da,
Kılımdar möngü tüstüü çaçıında da,
Alayım, ata curtum kasiet bar,
Al tursun cerde catkan taşında da.

Tooloruñ birisinen biri biyik,
Tolukşup kıl başına bulut kiyip.
Kır ıldıy kıtkılıktayt bulaktarıñ,
Askadan boyun elpek taştap iyip.

Başkanın körkömdüğün eerçibegen,
Alayım okeanbı meltiregen!
Kadimki kamkor ene sıyaktanıp,
Baylığın bardığına ençilegen.

Koygondoy atır çaçıp, oygo kırga,
Koykoyot koyunu mal, adır, cılga.
Kay cakta cürsöm dağı seni unutpay,
Karızımın camalıñday cakşı ırğa.

Askaña, adırıña dalay çıktım,
Artıldı andan beter, kumar, ışkım.
Alayım, altın cerim, baktılıumun,
Antkeni özünüñdüküm, alaylıkım!

BİRİNÇİ ÖBÜŞÜÜ

Ayluu tün. Aba taza. Suluu cerde,
Bet tosup toodon sokkon salkın celge.
Öbüştük bet kısışıp, meerim menen,
Cüröktör buyruk berip erinderge.

Öbüşüü açkan okşop bizge eşik,
Eköbüz ömür colun birge çeçip.
Kirgenbiz tübölökkö bir çaşoogo,
Turmuşun bölmösünö ceteleşip...

Çıksa da baldarıbiz üçkö, beşke,
Ketse da iz kaltırıp turmuş betke.
Canımdan calcalımdı körgön sayın,
Birinçi öbüşköñ kez kelet eske.

ALAY

Çok gören sıcak-soğuşunu, rahatını,
Herkese yetişip, büyüdüğü yeri yakın.
Kır çalkalayıp, göbek kanım döken yurdum,
Film gibi göz önüme serilirsin.

Kırgız'dan uzağa giden adında da,
Yüzyıllar buzul renkli saçında da.
Alay'ım, baba yurdum haysiyet var;
Üstelik yerde yatan taşında da.

Dağların birisinden biri yüksek,
Tam kuvvetinde en ucuna bulut giyip.
Dağdan aşağı kıs kıs güler pınarların,
Kayadan bedenini hafifçe bırakıverip.

Başkanın görkemliğinin peşinde gitmeyen,
Alay'ım okyanus mu büyüleyen!
Adeta ihtimamlı anne misali gibi,
Servetini hepsine miras eden.

Koymuş gibi mis koku saçıp, obaya dağa,
Kurulur koyunu mal, tepe, yamaç.
Nerede bulunsam da seni unutmam,
Borçluyum cemalin gibi iyi şiire.

Kayana, tepelerine çok kez çıktım,
Büyüdü daha fazla arzum, hevesim.
Alay'ım, altın yerim, mutluyum (ben),
Çünkü ben kendindenim, Alaylıyım.

İLK ÖPÜŞME

Mehtaplı gece. Hava temiz. Güzel yerde,
Yüz çevirip dağdan esen serin yele.
Öpüştük yanak dokunup, sevgi ile,
Yürekler emir verip dudaklara.

Öpüşmek açmış gibi bize kapı,
İkimiz ömür yolunu birlikte seçip.
Girmiştik sonsuza dek bir yaşamaya,
Hayatın odasına el ele verip...

Gelse da çocuklarımız üçe, beşe,
Gitse de iz bırakıp hayat yüze.
Yanımdan dilberimi her gördüğümde,
İlk anki öpüşen an gelir aklıma.

TOO KOYNUNDA CAÑI ŞAAR

Arasında cürsö dağı buluttun,
Adam kantip öskön cerin unutsun.
Men oşondoy kündö ardaktap Gülçömdü,
Taalayımday takır kelbeyt unutkum.

Azır mına orundalıp talabım,
Volga minip sızıp ketip baramın.
Talıbagan külük oyum tınçıbay,
Tam-Başattan taanıy koydum karaanın.

Kıyalımday kızık öskön mendegi,
Bugün asfal't, körüngönsüp keleşek.
Gülçönükü degen atı bolboso,
Frunzenin köçösünö teñdeşet.

Bir kezdegi birin-serin bak-darak,
Bugün çoñ park, boyun kerip şańdanat.
Askerge okşop kırka tartıp turuşsa,
Cañı barıp körgön adam tańdanat.

İnisindey mañdayında askanın,
Körüp alıp köönüm toydu köp tamın.
Bala çaktay keldi karmap oynogum,
Artık körüp öz cerimdin taştarın.

Cata kalıp men suu iççü arıktan,
Suu tappadım, anı kayda agızgan?
Kötörüldü köñül çirkin cañıdan,
Körö kalıp suu çorgosun alıstan.

Kala cazdap kee cerinen adaşıp,
Alley menen bazar cakka baratıp.
Cıldız kördüm cıluu münöz kişiden,
Cılt-cult etken kündün nurun talaşıp.

Köçölörü elge tolo cıbrıp,
Şattuu, tattuu külkü sözdör ugulat.
"Eldi körçü, kaday bolup ösüşkön?",
Dep köñülüm alda kayda kıdırat.

Ulam-ulam kadalayıp karadım,
Köñül toyup körkömünö kalaanın.
"Köböysünçü minday şaar" dep aytıp,
Koynum tolo tattuu oydu samadım.

Elestetip comok aytkan sıyağı,
Cok coldoştor bul akımdın kıyalı.
Ökünsönör gülgö orop Gülçönü,
Men aytkanday suluu şaar kılalı.

DAĞ KOYNUNDA YENİ ŞEHİR

Arasında gezerse de bulutun,
İnsan nasıl büyüdüğü yerini unutsun.
Ben de öyle her gün sevip Gülçö'mü,
Talihim gibi asla istemem unutmak.

Şimdi böyle yerine gelip talebim,
Volga 'ya binip sızıp uçup gidiyorum.
Yorulmayan yüğrük düşüncem dinmeyip,
Tam-Başat'tan tanıyiverdim karaltısını.

Hayâlim gibi ilginç büyüyen bendeki,
Bugün asfalt, görünmüş gibi geleceek.
Gülçö'nünki denilen adı olmazsa,
Frunze'nin sokaklarıyla eşittir.

Bir zamanki birin ikin bahçe ağaç,
Bugün büyük park, boy uzatıp şanlı olur.
Asker gibi katar olup dizilseler,
Yeni gidip gören insan şaşırır.

Kardeşi gibi karşısında kayanın,
Görüp alıp gönlüm doldu çok evini.
Çocuk gibi istedim tutup oynamak,
Daha iyi görüp öz yerimin taşlarını.

Yatıverip ben su içecek arıktan,
Su bulamadım, onu nereye akıtan?
Yükseliverdi gönül yazık yeniden,
Görüverip su çeşmesini uzaktan.

Az kalsın şaşırırdım bazı yerden yolumu,
Park yoluyla ile pazara doğru giderken.
Yıldız gördüm sıcak kanlı kişiden,
Parıldayan güneş nuru için çekişip

Sokakları millete dolup kalabalık,
Şen şakrak, tatlı gülüş sözler duyulur.
"Halka bak, nasıl da gelişmişler?"
Diye gönlüm uzaklarda gezinir.

Arka arkaya dikilerek baktım (ben),
Gönlüm doyup görkemine şehrin.
"Çoğalsaydı böyle şehirler" diye söyleyip,
Göğsüm dola tatlı hayâli düşündüm.

Göz önüme getirip masal anlatmış gibi,
Hayır arkadaşlar bu şairin hayâli.
Pişmansanız çiçeğe sarıp Gülçö'yü,
Benim anlattığım gibi güzel şehir edelim.